Ч. 82 Четверъ 15 цвѣтня (27) 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.
Адміністрація: улица Чарнецкого ч. 8.
Редакція: ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.
Письма приймають ся лишь франкованй.
Реклямаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои“.

Передплата у Львовѣ въ Адміністрація „Ґазеты Львôвскои“ и въ ц. к. Старостваxъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Опозиція противъ автономіѣ Ирляндіѣ.

Ирляндцѣ, первѣстнй жителѣ т. зв. зеленого острова, належать до тыхъ нещасливыхъ народôвъ, що сотками лѣтъ борють ся о свои народнй права и не можуть ся ихъ добити. Въ послѣднихъ часахъ, коли въ Анґліи наставъ кабінетъ Ґледстона, котрый зъ давенъ давна выступавъ въ оборонѣ ирляндскои автономіѣ, здавало ся, що Ирляндцѣ бодай въ части добють ся своихъ правъ. Ґледстонъ предложивъ англійскому парламентови законъ, пôсля котрого, наколибъ вôнъ бувъ ухваленый, мала бы Ирляндія одержати автономію и мала свôй парламентъ въ Деблинѣ. Доси вела ся та справа якось досыть щасливо; опозиція була слаба, а въ суботу принесли телеґрамы вѣсть, що англійска палата послôвъ ухвалила законъ о автономіи Ирляндіѣ въ другôмъ читаню 347 голосами противъ 304; мала то вправдѣ бôльшôсть, але все таки бôльшôсть. Тымчасомъ пôдняла ся теперь сильна опозиція противъ сего закона и выйшла таки зъ самои Ирляндіѣ, зъ пôвнôчнои ѥѣ провінціѣ званои Ульстеръ, та грозить навѣть вôйною. Тамъ ѥсть сильна партія англійска, котра не хоче нѣякъ допустити до автономіи Ирляндіѣ, бо боить ся, що наколибъ Ирляндія одержала автономію, то за ѥѣ примѣромъ пôшли бы й другй краѣ сполученй зъ Анґліею якъ Валія и Шкоція а Велика Британія мусѣла бы тогды переобразувати ся зъ одностайнои монархіѣ на сполучену або т. зв. федеративну державу. Провінція Ульстеръ выслала отже громаду депутацію до Лондону, котра мала запротестувати противъ автономіѣ Ирляндіѣ. О фактѣ сѣмъ доносять теперь такъ зъ Лондону:

Депутація зъ Ульстеръ, зложена зъ 200 людей, явила ся вчера у лондоньского льордмера (президента мѣста) а проводиръ ѥѣ Евартъ заявивъ, що людность Ульстера постановила не узнавати ирляндского парляменту въ Деблинѣ. Людность рѣшила ся скликати зборы 600 делеґатôвъ, котрй ухвалять дотычнй кроки и будуть поступати пôсля тыхъ ухвалъ, наколибъ автономія Ирляндіѣ стала дѣйстно правосильною. Списано такожь вже всѣхъ молодыхъ людей, почавши вôдъ 16 лѣтъ, здôбныхъ до оружія, а наколибъ прийшло до домашнои вôйны, то вина за то спаде на Ґледстона. Льордмеръ принявъ депутацію прихильно и сказавъ ѣй, що розумѣе ихъ недовѣрье и неохоту до тои автономіѣ, але делеґаты тй, що ихъ выслали, повиннй обмежити ся лишь на борбу въ дорозѣ конституційнôй. Вôнъ на то не може нѣякъ згодити ся, щобы провінція Ульстеръ доводила ажь до вôйны, длятого, що ѥсть противна автономіѣ.

Такъ отже зробленый оденъ поважный крокъ противъ автономіѣ ирляндскои а здаесь бути вже певною рѣчею, що и анґлійска палата панôвъ вôдкине проектъ Ґледстона, хочь бы ѥго палата послôвъ ухвалила. Може бути, що зъ упадкомъ ирляндского проекту Ґледстона упаде и ѥго кабінетъ, а консерватисты зъ льордомъ Сальсберымъ прийдуть въ Анґліи знову до власти.

Справы краевй.

(Автономічнй институціѣ кредитовй.

Выдѣлъ краевый розôславъ до всѣхъ выдѣлôвъ повѣтовыхъ обѣжникъ, въ котрôмъ заохочувавъ до заснованя, а взглядно до доповненя хибуючихъ по повѣтахъ автономічныхъ институцій кредитовыхъ для населеня рôльничого.

На сей обѣжникъ заявило 23 выдѣлôвъ повѣтовыхъ, що истнуючй въ ихъ повѣтахъ институціѣ кредитовй вповнѣ выстають и заспокоюють потребы рôльничого населеня. Се повѣты: Броды, Бжеско, Бережаны, Березôвъ, Чортковъ, Дрогобичь, Домброва, Грибôвъ, Ясло, Калушъ, Камѣнка, Коломыя, Пильзно, Пôдгайцѣ, Перемышль, Рогатинъ, Ропчицѣ, Ряшôвъ, Сокаль, Тернопôль, Тарнôвъ, Товмачь и Теребовля. Тй всѣ повѣты мають значне число громадскихъ касъ позычковыхъ та знатнѣйшихъ заведень кредитовыхъ. И такъ н. пр. въ повѣтѣ чортковскôмъ ѥсть въ кождôй громадѣ каса позычкова; въ повѣтѣ ясліскôмъ 147 на 155 громадъ; въ повѣтѣ каменецкôмъ 66; — крôмъ того ѥсть въ тыхъ повѣтахъ 11 касъ щадничихъ, 2 повѣтовй касы позычковй, 1 банкъ повѣтовый и много товариствъ задатковыхъ. Всѣ тй институціѣ мають добре розвиватись.

Вôдтакъ 25 повѣтôвъ: Бучачь, Хшанôвъ, Добромиль, Долина, Городокъ, Городенка, Ярославъ, Кольбушова, Коросно, Лѣско, Мелецъ, Новый Торгъ, Сянôкъ, Самбôръ, Скалатъ, Снятинъ, Станіславôвъ, Стрый, Тарнобржеґъ, Турка, Збаражъ, Золочѣвъ, Жовковъ, Жидачѣвъ и Живецъ — признали потребу доповненя истнуючихъ въ повѣтѣ институцій кредитовыхъ и за-для того выдали выдѣлы повѣтовй громадамъ вôдповѣднй зарядженя.

Зъ прочихъ 26 выдѣлôвъ повѣтовыхъ заявили ся противъ дальшого заснованя громадскихъ касъ позычковыхъ лишь повѣты: Чешанôвъ, Краковъ, Львôвъ, Ланьцутъ, Мостиска, Надвôрна, Нисько, Новый Санчь, Рудки и Величка, подаючи за головну причину, що нема по громадахъ вôдповѣдныхъ людей до управы, а длятого навѣть истнуючй касы позычковй не розвивають ся успѣшно. Фонды тыхъ касъ задля лихои адміністраціи и браку енергіи въ стяганю выпозыченого капіталу та процентôвъ

12)

Звычай и мода.

(Конець).

V.

Въ попереднôмъ мали мы нагоду приглянути ся, хочь трохи поверховно, деякимъ важнѣйшимъ звычаямъ и модамъ; придивѣмъ ся теперь практичнымъ сторонамъ такого огляду. Передовсѣмъ показуе ся зъ него, що въ мѣру того, якъ народы поступають въ культурѣ и цивілізаціи, змѣняють ся и ихъ звычаѣ. Они ублагороднюють ся, перемѣнюють свое первѣстне значѣне, але держать ся при тôмъ такъ крѣпко индивідуальности якогось народу, що не можна ихъ майже вôдъ него вôдлучити и становлять длятого одну изъ найголовнѣйшихъ ознакъ національныхъ, становлять, що такъ скажемо, духовне майно якогось народу, котре не можна нѣякъ ѥму выдерти, не знищивши ѥго самого. Хто силою хоче выдерти якомусь народови ту ѥго побôчь мовы и вѣры найважнѣйшу ознаку, той стрѣчае на якъ найбôльшій опôръ и доводить черезъ то неразъ до найзавзятѣйшои вôйны. Найбôльшй реформаторы на свѣтѣ, хочь силою старали ся змѣняти деякй звычаѣ въ народѣ, не змѣняли всѣхъ вôдъ разу а числили ся зъ обставинами; робили все такъ, щобы то не выглядало, що они хотять знищити индивідуальность народну. Зъ другои же стороны народы самй, доки чули ще въ собѣ силу, не покидали добровôльно своихъ звычаѣвъ, не перемѣнювали ихъ нагло, хочь неразъ переживали часы, въ котрыхъ наставали великй змѣны; завсѣгды остававъ ся въ ихъ звычаяхъ первѣстный пôдкладъ а змѣнялись лишь понятѣ и форма. Лишь народы, що стратили почутѣ своеи силы, свого значѣня, або поодинокй верствы такихъ народôвъ, перемѣняли чимъ скорше свои звычаѣ на чужй, та зливали ся зъ другими народами, хочь силою навычки вносили до ихъ звычаѣвъ и свои питомй.

Звычай ѥсть то велика сила порядкуюча житѣ людей, котрôй всѣ безъ выимки мусять пôддавати ся навѣть найбôльшй ґеніѣ не могли зъ пôдъ неи выломити ся, а хочь неразъ самй въ собѣ чули ся свобôднй вôдъ неи, то все таки скоро змушенй були выступати прилюдно, то або пôддавали ся ѣй бодай про людске око, або жертвували власне житѣ для своихъ переконань. Длятого то розважный чоловѣкъ, що знае силу звычаю, не буде нѣколи нагло и безпощадно выступати хочь бы проти й якъ поганого звычаю, лишь буде старати ся переломити ѥго способомъ розумнымъ, наукою, примѣромъ, або остаточно наданемъ ѥму иншого значѣня. Тымъ то способомъ розширилась вѣра Христова по цѣлôмъ свѣтѣ, що не нищила безпощадно всѣхъ давныхъ звычаѣвъ а принимала ихъ часто за свои надаючи имъ лишь иншого, христіяньского значѣня.

Звычай ѥсть и важною пôдставою матеріяльного добробыту якогось народу. Вôнъ ѥсть тою силою, що зберѣгае людемъ добутки ихъ духовныхъ и фізичныхъ силъ, що диктуе одностайнôсть роботы цѣлымъ поколѣнямъ, хочь черезъ то стае неразъ въ суперечности до поступу. Але якъ бы не звычай, то не було бы й поступу; бувъ бы лишь якійсь хаосъ, якійсь заколотъ, бо не було бы силы порядкуючои житѣ и труды чоловѣка. Поступъ, можна бы сказати, ѥсть то повôльна змѣна звычаю, зроблена по зрѣлôй и розумнôй розвазѣ.

Та й мода не ѥсть нѣчо иншого якъ лишь звычай, але звычай тревающій коротко: чверть або пôвъ року, рôкъ а найбôльше кôлька лѣтъ. Звычай въ ширшôмъ значѣню слова обнимае цѣле житѣ людске, а мода обмежае ся лишь на деякй части, найбôльше на саму одежь и то, що стоить зъ нею въ звязи, якъ н. пр. прикраса тѣла. Звычай значить такъ сказати бы, застою и одностайнôсть, мода — рухливôсть и рôжнородность въ житю чоловѣка. И звычай и мода можуть стати ся пребогатымъ жереломъ доходу и матеріяльного добробыту, скоро ихъ хто умѣе добре выкористати. Се видимо такъ въ нашôмъ краю найлѣпше, де нашй жиды умѣють користати изъ звычаю и моды та учать нашихъ людей розуму. У насъ ѥсть, якъ звѣстно, въ декотрыхъ сторонахъ звычай, що

задержують ся въ одныхъ рукахъ, а також и населене ще не просвѣчене на стôлько, щобы могло пôзнати цѣль и значѣне тыхъ институцій. Пôсля гадки сихъ повѣтовыхъ выдѣлôвъ, громадскѝ касы позычковѝ можна бы лишь тамъ засновувати, де суть въ мѣсци вôдповѣднѝ особы до ихъ веденя.

Иншѝ повѣты або ставляють условемъ заснованя касъ позычковыхъ признане права стяганя довгôвъ въ дорозѣ політичнои екзекуціи, а се неможливе задля хибного веденя книгъ касовыхъ, або обмежили ся лише на предложене выказу истнуючихъ въ повѣтѣ громадскихъ касъ позычковыхъ.

Зъ кôнцемъ 1891 р. на 6230 громадъ було въ цѣлôмъ краю 3339 касъ позычковыхъ зъ капіталомъ понадъ 5,114.588 зр. Станъ фондôвъ позычковыхъ выносивъ въ громадскихъ касахъ позычковыхъ 5,114.587 зр.; въ мѣскихъ касахъ щадничихъ 17,876.343 зр.; въ повѣтовыхъ касахъ щадничихъ 4,876.013 зр.; въ повѣтовыхъ касахъ позычковыхъ 504.582 зр. Разомъ всѣ фонды выносять 28,371.522 зр.

Переглядъ політичный.

На послѣднихъ спôльныхъ конференціяхъ міністрôвъ уложено спôльный буджетъ. Въ буджетѣ тôмъ увзгляднено выдатки на збôльшене числа офіцирôвъ и стану компаніи о 9 воякôвъ, а також на збôльшене артилеріѣ. Збôльшене выдаткôвъ зъ того титулу выносить 4 до 5 міліонôвъ.

Ческій выдѣлъ краєвый предложивъ соймови справоздане въ справѣ правильного скликуваня сойму. Справоздане то проєктує, щобы соймъ скликувано въ грудни и щобы мѣсяцѣ сѣчень и лютый були полишенѝ на залагоджуване справъ соймовыхъ.

Въ горѣшно-австрійскôмъ соймѣ має появити ся внесене о ухваленю безпосередного тайного голосованя въ куріи малои власности.

Вѣсть о намѣренôмъ зложеню пос. Щепановскимъ мандату посла до Рады державнои есть безосновна.

Россійске міністерство вôйны зарядило поспѣшне ставлене лазаретôвъ войсковыхъ въ Холмѣ, Сѣдлцяхъ и Ломжи.

Figaro доносить, що царь має зъ нагоды 10-ыхъ роковинъ своеи коронаціѣ помилувати вел. кн. Михаила Михайловича, позбавленого правъ царскои родины зъ причины его одруженя ся зъ ґрафинею Мерсберґъ и що она має бути именована княгинею.

Теперь вже и султанъ згодивъ ся зъ політичнымъ станомъ въ Сербіи и выславъ телеґрафічну ґратуляцію королеви Александрови.

Новинки.

Львôвъ дня 26 цвѣтня.

— **Конкурсы.** При женьскихъ семинаріяхъ учительскихъ у Львовѣ и въ Перемышли опорожненѝ такѝ посады: 1) учительки школы вправъ въ семинаріи женьскôй у Львовѣ; 2) посада учительки до веденя однои (II ои) клясы школы вправъ зъ рускимъ языкомъ выкладовымъ при женьскôй семинаріи учительскôй у Львовѣ; 3) посада учительки въ характерѣ учительки школы вправъ при семинаріи учительскôй въ Перемышли и 4) посада учительки школы вправъ при семинаріи учительскôй въ Перемышли. До одержаня тыхъ посадъ потрѣбнѝ: ad 1) кваліфікація до ученя предметôвъ другои ґрупы (природничои) зъ языкомъ выкладовымъ польскимъ и рускимъ; ad 2) кваліфікація до школъ зъ языкомъ выкладовымъ рускимъ зъ якои небудь ґрупы; ad 3) кваліфікація до ученя языка руского и літературы рускои въ школахъ выдѣловыхъ.

— **Испыты зрѣлости въ семинаріяхъ учительскихъ** м у ж е с к и х ъ вôдбудуть ся сего року: въ Решовѣ 3 червня, въ Тарновѣ 9 червня, въ Краковѣ 20 червня, въ Тернополи 21 червня, въ Станіславовѣ 7 липня, у Львовѣ 7 липня. Въ ж е н ь с к и х ъ семинаріяхъ: у Львовѣ 16 червня, въ Краковѣ 16 червня, а въ Перемышли 7 липня.

— **Вдовичо-сиротиньскій фондъ епархіѣ львôвскои.** Митрополичій ординаріятъ оголосивъ справоздане зъ вдовичо-сиротиньского фонду по конецъ марта 1893 р. Зô справозданя выходить, що цѣлый фондъ выносивъ въ кôнцемъ марта с. р. 171.014 зр. $67^1/_2$ кр. На сю суму зложили ся слѣдуючѝ позиціѣ: ефектами було 100.100 зр., на гіпотецѣ 14.914 зр. 41 кр., въ галицкôй касѣ ощадности 825 зр. 94 кр., камениця вартости 46.429 зр. 49 кр. и податокъ скарбовый, що має звернути ся 7.744 зр. $83^1/_2$ кр. Приходу до 1 цвѣтня с. р. мавъ фондъ 22.007 зр. $4^1/_2$ кр. Зъ того выдано на звычайнѝ запомоги для вдôвъ и сирôтъ 14.861 зр. 20 кр., на задатки 46 зр. и на адміністрацію 278 зр. 84 кр., разомъ 15.186 зр. 4 кр, такъ що зъ днемъ 1 цвѣтня лишило ся зъ доходу ще 6.821 зр. $^1/_2$ кр. — Пôсля заявленя скарбовыхъ властей статутъ фонда есть такъ уложеный, що не хоронить передъ обовязкомъ заплаты значного рôчного податку, для того показала ся потреба змѣнити деякѝ параґрафы згаданого статута. Зъ уваги на се скликавъ митрополичій ординаріятъ надзвычайнѝ зборы вôдпоручникôвъ деканальныхъ въ справѣ фонда вдовичо сиротиньского за день 9 мая. Може бути, що треба буде змѣнити и иншѝ якѝ параґрафы статута, длятого надѣє ся ординаріятъ, що всѣ делеґаты безъ вымки являть ся на дотычныхъ зборахъ. Початокъ нарадъ назначено на 8 годину зъ рана.

— **Холера въ Галичинѣ.** Въ Пôдфилипю надъ Збручемъ захорувала 21 с. м. на холеру одна особа; въ Кудринцяхъ одна, выказана давнѣйше, померла. Впрочôмъ новыхъ хорыхъ тамъ не ма. — Въ Бучачи померъ арендаторъ дôбръ въ Яновки, Чепѣга чи Чепѣта. Вôнъ приѣхавъ за интересомъ до Бучача и померъ у свояка на корчѣ жолудковѝ, на котрѝ терпѣвъ зъ давна. Зъ того взялась чутка, що вôнъ на холеру померъ.

— **Огнѣ.** Дня 24 с. м. бувъ въ Єзуполи страшный огонь. Згорѣвъ ратушь зъ величезнымъ гонтовымъ дахомъ, солома пропінатора, кôлькадесять сягôвъ дровъ и якихъ тысячь горцѣвъ спиритусу. Сторожа огнева працювала пôдъ проводомъ п. Гельфера зъ великимъ посвяченемъ. Три разы зачинавъ горѣти дахъ на домѣ ґр. Дѣдушицкого, але за кождымъ разомъ загашено его. Вже огонь бувъ зльокалізованый, коли зъ Маріямполя приѣхала сторожа огнева и немало також помогла до загашеня огню. При тôмъ сгни показало ся, що люде замѣсть помагати гасити огонь, крали, що дало ся

— **Огонь въ церквѣ.** Зъ Неаполя доносять. Въ недѣлю вечеромъ выбухъ въ Торре ді Аннунціята огонь въ церквѣ. Вôдъ свѣчки запаливъ ся великій престолъ. Зъ того наставъ такій перелякъ мѣжь людьми, що всѣ кинули ся до дверей и въ натовпѣ згинуло 13 осôбъ.

— **Якъ дбають люде о здорову воду?** На спроваджене воды зъ однои лише рѣки Авръ выдало мѣсто Парижь 35,000.000 франкôвъ. Сѣть водопроводôвъ парискихъ обнимає теперь 2.286 кільометрôвъ, то значить бôльше вôддалене, якъ межи Львовомъ а Парижемъ. Хочь по отвореню нового водопроводу приходить до Парижа що дня 260.000 кубічныхъ метрôвъ воды, то таки и еѣ ще не стає для всѣхъ людей. Тому кажуть, що инжинеры парискѝ певно ще якусь иншу рѣку спровадять до Парижа.

— **Криниця.** 100 лѣтный ювілеи истнованя обходило дня 24 цвѣтня мѣсце купелеве Криниця, заложене 1793 року циркулярнымъ комісаремъ Ромуальдомъ Стиксомъ, котрый купивъ въ згаданôмъ роцѣ вôдъ мѣсцевыхъ селянъ кусникъ землѣ зъ жерелами мінеральными за 204 зол. польскихъ або 51 зр.

— **Пристрастъ до льотеріѣ.** Въ Краковѣ суджено тыми днями Фелікса Ольшаньского, бувшого касієра зелѣзничого зъ Живця, котрый спроневѣривъ 3.021 зр. касовыхъ грошей и програвъ ихъ на льотеріи. Черезъ 20 лѣтъ той чоловѣкъ бувъ взôрцевымъ урядникомъ, ажь пôзнѣйше почавъ грати на льотеріи. Выслухавши прокуратора и оборонця и признавши лагодячѝ обставины засудивъ судъ Ольшаньского на 4 мѣсяцѣ звычайнои вязницѣ и зворотъ спроневѣреныхъ грошей.

— **Дръ Теодоръ Баллабанъ,** окулістъ, сынъ звѣстного львôвского купця, вôдбувши практику на клініці

старшѝ мужчины носять лишь высокѝ баранковѝ шапки — жиды нашѝ дуже пильно шиють такѝ шапки и торгують ними та заєдно пôддержують сей звычай, бо имъ зъ нимъ добре. Въ другихъ сторонахъ есть звычай носити чорнѝ низькѝ капелюхи повстяннѝ зъ широкими крысами — жиды и сей звычай пôддержують вôдъ многихъ лѣтъ та фабрикують такѝ капелюхи. Такихъ и тымъ подôбныхъ звычаѣвъ есть у насъ множество и треба лишь, щобы ихъ нашѝ люде умѣли выхôснувати, а певно поправили бы значно свôй бытъ матеріяльный. Та ба, коли мы чекаємо ажь намъ Нѣмець покаже! А Нѣмець зайде до насъ заробить на насъ грошѣ, та ще й смѣє ся зъ насъ. Поволи заводить ся у насъ, навѣть и въ широкихъ кругахъ селяньскихъ та маломѣщаньскихъ, мода. И знову хто иншій зъ того користає, лишь не мы самѝ.

Въ послѣднихъ часахъ стали пôдносити ся голоснѝ жалѣ на моду: кажуть, що она руйнує людей матеріяльно. Та й певно, що руйнує, коли кто не умѣє числити ся, коли не думає нинѣ о тôмъ, що завтра буде, коли не має правдивого понятя красы, а глядить лишь на то, щобы наслѣдувати другихъ. Головну вину того руйнованя приписують жѣноцтву; кажуть, що женщины — розумѣє ся, що тутъ бесѣда о кругахъ интеліґентныхъ — за надто пильнують моды, идуть слѣпо за нею и длятого доводять иногдѣ цѣлу родину до матеріяльнои руины. Длячогожь женщина держить ся моды? Длятого, що хоче нею пôддержати свою красу. Сего послѣдного не можна ѣй прецѣ взяти за зле, особливо тогды, коли то має свои границѣ. Женщина повинна старати ся пôддержати свою красу; еѣ можна хиба за то винувати, що она не умѣє сама дôбрати собѣ того, що пôдносить еѣ красу, що ѣй до лиця, лишь спускає ся на тыхъ, що роблять моду; коли тѝ скажуть, що то а то на сей рôкъ красне и длятого треба въ него убирати ся, то она ихъ слухає и робить, якъ они кажуть. Правда, суть женщины, котрѝ мають, що такъ скажемо, вроджений даръ до того, що умѣють хорошо и до лиця, а притôмъ за дуже дешевѝ грошѣ убрати ся; але далеко бôльше есть такихъ, котрѝ того не знають, и тѝ дають ся по найбôльшôй части ловити модѣ. А однакожь суть и на то правила, якъ убирати ся, лишь треба за ними добре слѣдити, треба умѣти ихъ всюды доглянути. Мы не думаємо тутъ всѣ тѝ правила наводити, але все таки мусимо хочь дещо про нихъ сказати.

Передовсѣмъ головна рѣчь въ тôмъ, щобы краска одежи вôдповѣдала чи радше стояла въ гармонѣйнôй звязи зъ краскою лиця, очей и волося. Мы дивуємо ся, длячого нашѝ сельскѝ дѣвчата та молодицѣ такъ дуже любують ся въ ясно-червоныхъ красках. Есть то правило природы, котрого они зовсѣмъ несвѣдомо держать ся, а ось, въ чôмъ оно лежить: Сельскѝ дѣвчата бувають майже завсѣгды дуже здоровѝ, повно-лицѝ и на лици зъ великого подостатку крови дуже червонѝ. Рѣчь зовсѣмъ природна, що они добирають собѣ — чи свѣдомо, то инша рѣчь — такои краски, при котрôй ихъ червоне лице, що такъ скажемо, потахає. Представмо собѣ, якъ бы выглядала така червонолиця селяньска дѣвчина въ бѣлôй якъ снѣгъ одежи; еѣ лице выдавалось бы тогды въ двоє такъ червоне. Возьмѣмъ иншій примѣръ: блѣда, бѣлява и дуже делікатна панночка нехай убере ся зовсѣмъ бѣло; середъ тои бѣлости губить ся еѣ личко, еѣ бѣляве волосе и она выглядає тогды якъ тѣнь, якъ якась мара. Изъ сихъ двохъ примѣрôвъ видимо вже, въ чôмъ лежить гармонія красокъ и яке еѣ значѣнє, а зъ того вже высновують ся дальшѝ правила: при доборѣ одежи не треба дивити на то, щобы она була дорога, лишь добра, але щобы еѣ краска стояла въ певнôй гармоніи до тѣла, значить ся, щобы природна краска лиця, очей, волося вôдбивала ся при нѣй зовсѣмъ чисто, ясно и делікатно, т. є. щобы не губила ся, або не выступала за сильно. Длятого то мусять особы бѣлявѝ добирати собѣ иншихъ красокъ, а чорнявѝ знову иншихъ. Чорна краска не есть властиво нѣяка краска; есть то найглубша тѣнь и длятого чорна одѣжь кождôй особѣ до лиця, чи бѣлявôй чи чорнявôй.

У чорнявыхъ осôбъ бувають звычайно и очи темнѣйшѝ и краска лиця живѣйша та повнѣйша и длятого буде имъ бôльше до лиця така одѣжь, котрои краска есть живѣйша и повнѣйша, н. пр. червона, вишнева, брунатна, червоно-брунатна и т. д. Синя краска не дуже

въ Градци пôдъ проводомъ знаменитого професора а нашого земляка дра Борисикевича, осѣвъ у Львовѣ.

† Посмертнѝ вѣсти.

О. Игнатій Бергановскій, священикъ ювілятъ и парохъ въ Острини, дек. тысьменицкого, умеръ дня 20 с. м. въ 78 ôмъ роцѣ житя, а 53 ôмъ священьства. — Стефанъ Хохотвицкій, бувшій народный учитель, вôдтакъ писарь громадскій чотирохъ сусѣдныхъ сѣлъ, властитель реальности и аґентъ „Днѣстра“ упокоивъ ся дня 29 м. м. въ Крилосѣ. — Михайло Чайкôвскій, бувшій начальникъ перемыскои філіѣ Общого рольничо-кред. Заведеня“, вôдтакъ начальникъ перемыскои філіѣ „Народнои Торговлѣ“, а въ послѣдныхъ лѣтахъ властитель склепу въ Старôмъ мѣстѣ упокоивъ ся у Львовѣ дня 21 цвѣтня по довгôй и тяжкôй недузѣ въ 57 ôмъ роцѣ житя. — Дръ Жигмонтъ Ріґеръ, знаный лѣкарь львôвскій, оденъ въ найлучшихъ горожанъ, померъ вчера. — Гр. Володиславъ Калиновскій, властитель Оришковецъ, померъ въ 62 роцѣ житя.

Господарство, промыслъ и торговля.

Якъ обходити ся зъ засѣвами на веснѣ?

Хочь засѣвы й добре перезимують, то все таки можна ихъ на веснѣ ще бôльше полѣпшити, коли знае ся, якъ и що имъ робити, а засѣвы, що вийшли зъ зимы слабонькѝ, можна таки дуже значно поправити. До того уживае ся пôсля рода засѣвôвъ и землѣ всѣлякихъ способôвъ.

Першимъ способомъ есть валкованє озимины. Валка уживае ся тамъ, де земля есть пухка а молоденькѝ ростинки черезъ то, що земля розтаяла, пôдойшли въ гору. Въ сѣмъ выпадку пôдôйдуть корѣнцѣ неразъ зовсѣмъ на верхъ такъ, що они вже не въ силѣ тягнути поживы зъ землѣ. Валкованємъ притискае ся ихъ знову до землѣ. Зъ вузла корѣнцевого выходять тогды бôчнѝ або т. зв. пришляковѝ корѣнцѣ, новѝ прилады до живленя ростины, котрѝ надають ѣй нового житя и она росте тогды розкôшно.

Але може бути и такій выпадокъ, що земля черезъ зиму зашкаралупилась зъ верха, але въ сподѣ есть ще пухка. И въ сѣмъ выпадку есть валкованє также добрымъ способомъ. Черезъ то розбивае ся верхна шкаралупа и земля стае знову пухка а въ наслѣдокъ того можуть силы природы тымъ бôльше на ню дѣлати. Вохкôсть, воздухъ и теплота входять въ землю, розпускають въ нѣй поживнѝ матеріи и доводять ихъ до такого стану, въ якôмъ може ихъ ростина втягати въ себе. До того надають ся найлѣпше колѣсчастѝ валки, бо они розбивають землю далеко лѣпше, якъ гладкѝ.

Але не лишь на озимыхъ засѣвахъ, по такожъ дуже часто й на ярыхъ, особливо по великôмъ дощи, коли вôдъ разу настане велика спека, робить ся тверда шкаралупа. Въ сѣмъ выпадку уживають рôльники дуже часто бороны до розбиваня землѣ. Доки зерно ще не зôйшло, то не можна бы противъ волоченя нѣчого сказати; але скоро зерно вже зôйде, то далеко лѣпше уживати валка, якъ бороны. Бороною можна дуже легко молодѝ кôльцѣ понищити и наробити тымъ значнои шкоды.

Валка можна ще й тогды дуже користно уживати, коли засѣвы занадто выбуяли и можна побоювати ся, що збôже буде вылягати. А звѣстно, що збôже тогды найчастѣйше вылягае, коли есть за густе; свѣтло сонця и воздухъ не доходять тогды ажь до самого споду, а долѣшнѝ части стебла ростуть сильно, стають черезъ то за довгѝ и слабѝ та не можуть вôдтакъ удержати тягару повного колоска. Въ такôмъ выпадку добре есть привалкувати збôже, закимъ оно ще зачне гнати колосъ. Черезъ то поломять ся долѣшнѝ части стебелъ, сокъ въ нихъ здержить ся, они згрубѣють и станутъ сильнѣйшѝ.

Часомъ бувае такъ, що треба таки конче ужити бороны; найчастѣйше уживае ся бороны до озимои пшеницѣ, але можна обрабляти бороною такожъ и жито а навѣть и друге збôже. Есть то иногдѣ навѣть дуже користно, особливо, коли земля по веснянôмъ дощи такъ засхне, що збôже ажь не може рости. Часомъ показуе ся такожъ богато хопты. Въ такôмъ выпадку уживае ся бороны, щобы разъ розбити землю, а вôдтакъ, щобы нею и повырывати хопту. Декотрѝ господарѣ противнѝ тому, щобы уживати бороны, бо нею, кажуть, повырывае ся богато ростинокъ. То правда, що борона вытягне не одну слабу ростинку зъ землѣ, але то загально нѣчого не шкодить. Изъ слабыхъ ростинокъ було бы и такъ лишь маленько збôжа, сильнѣйшѝ же пускають бôльше корѣнцѣвъ и такъ вырôвнують шкоду. Крôмъ того можна ще й тымъ шкоду оминути, що засѣвъ не волочить ся сильно, а слабый засѣвъ такожъ и не за глубоко. Богато господарѣвъ не боить ся зовсѣмъ волоченя засѣвôвъ, а навѣть хвалять собѣ и уживають бороны на весну не лишь при озимыхъ засѣвахъ, але навѣть при вôвсѣ и ячмени, скоро они достаточно розвинули ся. Коли засѣвъ густый, то есть навѣть добре вырвати споре число ростинокъ, а то робить ся тогды острою, зелѣзною бороною.

Особливо добре есть гноити слабѝ засѣвы зъ верха. Въ тôй цѣли уживае ся найлѣпше чілійскои салітры. Въ першôй половинѣ цвѣтня посыпуе ся засѣвы въ той способъ, що бере ся на морґъ 15 до 25 кільо салітры, а зъ початкомъ мая посыпуе ся другій разъ такою самою скôлькостію. Слабѝ засѣвы можна такожъ на весну поливати гноѣвкою, але того рода гноєнє зъ верха есть лишь тогды добре, коли въ земли находить ся досыть и иншихъ поживныхъ для ростинъ матерій, бо въ противнôмъ случаю може зародити ся богато соломы, а зерна не буде.

Въ новѣйшихъ часахъ почали навѣть обсапувати засѣвы. Розумѣе ся, що то лишь тамъ можливе, де збôже сѣяне рядками и рядки досыть широкѝ. Черезъ обсапуванє можна и землю добре розбити и всяку хопту та бурянъ зовсѣмъ вынищити, лишь, що обсапуванє вымагае богато часу и грошей.

— Спосôбъ на щуры. Абы выгубити щуры, уживають въ декотрыхъ сторонахъ Нѣмеччины такого способу: Мѣшае ся по половинѣ муку зъ мѣлко потовченымъ негашенымъ вапномъ, або ще лѣпше додае ся до муки лишь третину вапна и ставить ся ту муку въ мысочкахъ, де есть богато щурôвъ. Коли щуры наѣдять ся тои муки зъ вапномъ, дôстають великои спраги, пють воду а вôдтакъ гинуть.

— Якъ нищити мушку т. зв. вшицѣ або тлѣ на деревахъ и рожахъ? Звѣстнѝ загально тѝ сиво-зеленѝ мушки, що обсѣдають роями молоде галузє и листки деревъ овочевыхъ або такожъ цѣлѝ пенькѝ рожъ. Суть то дуже влѣзливѝ и шкôдливѝ комахи, котрыхъ дуже трудно позбути ся, коли де разъ загнѣздять ся. У Францiи придумано на нихъ ось такій дешевый и якъ кажуть добрый спосôбъ: Палить ся дрôбненько порубане и добре высушене яке небудь дерево на попôлъ. Вôдтакъ скроплюе ся добре ту деревину, корчикъ або галузу, котру обсѣла мушка, водою и опсыпуе ся тымъ попеломъ роздмухуючи его мѣшечкомъ, якій уживае ся до роздуваня огню. Вôдъ того попелу щезнуть не лишь згаданѝ мушки, але й ростина поправить ся.

— Якъ чистити повстянѝ (фільцовѝ) капелюхи зъ бруду? Бере ся 5 великихъ ложокъ сальміякового спірітусу, 5 ложокъ винного спірітусу, додае ся пôвтора ложки соли и все то мѣшае ся у фляшцѣ добре, доки ажь сôль зовсѣмъ не розпустить ся. Въ ту мѣшанину мачае ся вовняну шматинку и мые ся нею бруднѝ мѣсця на капелюсѣ, доки ажь не станутъ чистѝ а вôдтакъ вытирае ся его ще на сухо льняною чистою шматинкою.

— **Станъ воздуха за минувшѝ добы** числячи вôдъ 12 год. въ полуд. дня 25 с. м. до 12 год. въ полудне дня 26 с. м.: середна теплота була + 1·6° Ц., найвысша + 8·0° Ц. (нинѣ по полудни), найнизша + 1·0° Ц. въ ночи. Барометеръ иде въ гору (763). Вѣтеръ буде захôдный, мѣрный, теплота пôднесе ся до + 7·0° Ц., небо буде захмарене; малый дощь, впрочôмъ погôдно.

— **Цѣна збôжа у Львовѣ дня** 23 с. м.: пшениця 7·25 до 8·60; жито 6·25 до 6·50; ячмѣнь 5·— до 6·—; овесъ 5·75 до 6·—; рѣпакъ 11·— до 12·—; горохъ 6·20 до 9·—; вика 4·75 до 5·50; насѣнє льняне 11·50 до 12·—; бôбъ 9·50 до 11·—, бобикъ 5·75 до 7·—; гречка —·— до —·—; конюшина червона 60·— до 70·—; бѣла 65·— до 75·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 22·— до 24·—; анижъ 39·— до 41·—; кукурудза стара 5·— до 5·80; нова —·— до —·—; хмѣль —·— до —·—; спірітусъ готовый 12·— до 13·—.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 26 цвѣтня. Померъ тутъ просекторъ загального шпиталю, проф. Кундратъ.

Римъ 26 цвѣтня. Король Гумбертъ жертвувавъ пôвъ міліона ліръ на заложенє добродѣйного заведеня для дѣтей робôтникôвъ, котрыхъ стрѣтило яке нещастє при роботѣ. — Кард. Рамполя одержавъ вôдъ нѣмецкого цѣсаря ордеръ чорного орла. — Папа принимавъ нѣмецкого секретаря державного Маршаля на пôвгодиннôй авдіенціи.

Бѣлградъ 26 цвѣтня. Королева Наталія приѣхала до Букарешту въ гостину до жены Катарджа.

имъ до лиця, бо при нѣй червоне лице нѣбы ажь синѣе або жовкне и надае имъ видъ злôсницъ. Бôльше вже буде имъ до лиця темно-зелена краска, але ясно-зелена псуе знову гармонію. Бѣла одѣжь майже нѣколи не есть чорнявымъ особамъ до лиця, хиба тогды, коли она прибрана ще иншими красками, що ослабляють бѣлу краску.

Противно бувае у особъ бѣлявыхъ, у котрыхъ переважае бѣла краска, легкій рожевый румянець и синѝ очи; такѝ особы выглядають въ одежахъ темнои краски за блѣдо, нѣбы якъ слабовитѝ або знидѣлѝ. Длятого то повиннѝ они добирати одѣжь для себе такихъ красокъ, при котрыхъ ихъ природна краска не тахне але ще пôдносить ся; имъ найлѣпше до лиця одѣжь ясно-синя, рожева або иногдѣ делікатно блѣдо-жовта. Зелена краска для нихъ вже не вôдповѣдна, бо при нѣй краска ихъ лиця набирае якоись жовтавости и робить ихъ подôбными до трупôвъ.

Подôбно якъ краску одежи такъ треба такожъ добирати краску цвѣтôвъ, що мають служити до окрасы. Особамъ чорнявымъ бôльше до лиця цвѣты зъ повными красками, темно червонѝ и жовтѝ рожѣ та гвоздики и темнѝ камеліѣ; бѣлявымъ вôдповѣдають яснѝ рожѣ, незабудьки, фіялки, галузки ліліового бозу и т. д.

Дальше треба уважати такожъ на добôръ якости матеріѣ на одѣжь та гармоніѣ прикрасъ додаткôвъ служачихъ до неи, и на крôй. Особы высокого росту и худощавѝ, повиннѝ добратии собѣ т. зв. тяжкѝ матеріѣ, противно же особы присадковатѝ и грубѝ повиннѝ убирати ся въ одѣжь зъ легкихъ матерій. При окрасахъ до одежи треба выстерѣгати ся всякои пересады. Що до крою, то головна цѣль его есть та, щобы надати якъ найбôльшу свободу рухôвъ тѣла въ якôйсь одежи, пôднести красу тѣла а наконець и покрыти, о скôлько то можна, природнѝ хибы тѣла. Не треба однакожь штучными способами направляти браки природнѝ и що такъ скажемо латати природу, бо тогды тѝ хибы стають ще виднѣйшѝ и поганѣйшѝ.

Наконець ще одно важне значѣнє моды: она вводить рухъ и житє въ народахъ и збогачуе тыхъ, що умѣють зъ теи користати. Захôднѝ народы якъ Французы, Нѣмцѣ та Анґлійцѣ роблять моду та насылають намъ еѣ а вôдтакъ збогачують ся нашимъ добромъ. Чомужъ не робити намъ моды, хочь бы не для другихъ а таки для себе. До того надають ся якъ разъ найлѣпше т. зв. народнѝ строѣ, а у насъ есть така рôжнороднôсть въ тыхъ строяхъ, яхъ рѣдко въ якôмъ народѣ. Мотивы суть отже данѝ, треба ихъ лишь умѣти выкористати, вôдповѣдно пôдобрати и ублагороднити та приладити до ужитку ширшихъ кругôвъ интеліґенціѣ; треба не дуже придержувати ся захôднои моды а держати ся крѣпше свого и робити такъ свою питому, народну моду. Тогды отворить ся нове и богате жерело зарôбку и пôднесе ся добробытъ народу. Такъ роблять Мадяры, Румуны, Болгаре та Сербы та показало ся, що имъ зъ тымъ добре. Чому бы й намъ не мало добре бути?

Заредакцію вôдповѣдае Адамъ Креховецкій.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.